

AÐALSKIPULAG HRUNAMANNAHREPPS 2016-2032

Breyting í Skollagróf – nýtt efnistökusvæði

27.08.2021

UPPLÝSINGAR

SKJALALYKILL

2775-016-08-ASK-01-V01

HÖFUNDUR

Ingibjörg Sveinsdóttir

RÝNT

Anna Bragadóttir

HRUNAMANNAHREPPUR

Aðalskipulag 2016-2032

Aðalskipulagsbreyting þessi sem auglýst hefur verið samkvæmt 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010, með síðari breytingum, var samþykkt af sveitarstjórn Hrunamannahrepps þann _____

Aðalskipulagsbreytingin var staðfest af Skipulagsstofnun þann _____

EFNISYFIRLIT

1	INNGANGUR	5
1.1	Skipulagsgögn	5
2	FORSENDUR	5
2.1	Tengsl við aðrar áætlanir	6
2.1.1	Landsskipulagsstefna 2015-2026	6
2.1.2	Aðalskipulag Hrunamannahrepps 2016-2032	6
2.1.3	Samræmi við landsskipulagsstefnu og aðalskipulag	6
2.1.4	Deiliskipulag	6
2.1.5	Minjar	7
3	AÐALSKIPULAGSBREYTING	7
3.1	Uppdráttur	7
3.2	Greinargerð	7
4	UMHVERFISÁHRIF	8
4.1	Vægi umhverfisáhrifa	8
4.2	Umhverfisþættir matsspurningar og viðmið	9
4.2.1	Valkostir og samanburður	9
4.2.2	Niðurstaða	10
5	KYNNING OG SAMRÁÐ	11
5.1	Skipulags og matslýsing	11
5.2	Umsagnaraðilar	11
5.3	Skipulagsferli	11

1 INNGANGUR

Hrunamannahreppur vinnur að breytingu á Aðalskipulagi Hrunamannahrepps 2016-2032 skv. 1. mgr. 36 gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Breytingin felur í sér að skilgreina nýtt efnistökusvæði í Skollagróf. Gert er ráð fyrir 2 ha efnistökusvæði, heimild til að vinna allt að 40.000 m³ af efni og haugsetja samsvarandi magn af jarðvegi.

Markmið með breytingu á aðalskipulagi er að skilgreina efnistökusvæðið og heildarumfang þess samhliða möguleika á að afsetja lífrænan úrgang/jarðveg.

Gert er ráð fyrir að efnið nýtist á nærsvæði námunnar en nú þegar þarf að sækja sérhæfðari jarðvegs-efni um langan veg. Þá er aukin eftirspurn eftir efni vegna mikillar uppbyggingar.

1.1 Skipulagsgögn

Gerð er breyting á greinargerð og uppdrætti.

2 FORSENDUR

Jörðin Skollagróf 166828, liggur nokkuð norðan Flúða. Fyrirhugað efnistökusvæði er niður undir Hvítá þar sem hún breiðir úr sér á eyrum og rennur um malareyrar.

Hluti svæðisins er lítt eða ekki gróinn. Á svæðinu eru nokkuð fjölbreyttar vistgerðir skv. kortlagningu NÍ – vistgerðakort: Eyrarvist (L4.1.), talin útbreidd og með lágt verndargildi, alaskalúpína (L14.4) allútbreidd á láglendi, auravist (L4.2) allútbreidd og með miðlungs verndargildi, tún og akurlendi (L14.2). Hafa ber í huga nákvæmni vistgerðarkortlagningar við mat á vistgerðum svæðisins en kortlagning miðast við nákvæmni allt að 1:25.000 og ætla má að nánast allt rask á gróðurfari vegna framkvæmdanna hafi þegar átt sér stað. Svæðið er á skilgreindu mikilvægu fuglasvæði eins og allt Suðurlandsundirlendið sbr. kortlagningu NÍ.

Fyrirhugað efnistökusvæði liggur skammt ofan Kópsvatns og Kópsvatnseyra, sem njóta hverfisverndar (HV8) í aðalskipulagi sveitarfélagsins. Kópsvatn vegna votlendis og fjölbreytts fuglalífs og á Kópsvatns-eyrum er allmikið varp, aðallega sílamáfur og grágæs.

Svæðið er ekki á náttúru-minjaskrá og ekki er á svæðinu sérstök vernd náttúrufyrirbæra utan þess að það er skilgreint sem mikilvægt fuglasvæði líkt og önnur láglendissvæði á Suðurlandsundirlendinu.

2.1 Tengsl við aðrar áætlanir

2.1.1 Landsskipulagsstefna 2015-2026

Í kafla 2.2.2 Náttúra, menningararfur og heilnæmt umhverfi segir:

*„Við skipulagsgerð sveitarfélaga verði leitast við að varðveita náttúru- og menningar-
gæði sem hafa staðbundið, eða víðtækara, gildi út frá sögu, náttúrufari eða menningu.
Það getur m.a. falist í stefnu um vistheimt og verndun og eflingu gróðurs og jarðvegs.
Jafnframt verði gætt að álagi á vatn og vatnsvernd. Landslagsgreining og vistgerða-
flokkun ásamt áætlunum um uppgræðslu lands og vatnaáætlun verði lagðar til
grundvallar skipulagsákvörðunum.“*

2.1.2 Aðalskipulag Hrunamannahrepps 2016-2032

Fyrirhugað efnistökusvæði er niður undir Hvítá, á mörkum ræktaðs lands og áreyra. Svæðið er á skilgreindu landbúnaðarlandi, norðan og austan efnistökusvæðisins er ræktað land. Eyrar Hvítár eru innan hverfisverndar, og liggja suður af svæðinu.

Í markmiðum aðalskipulags er lögð áhersla á nægt framboð efnistökusvæða og að þau eigi að vera fá en tiltölulega stór. Að efnistaka fari ekki fram á friðlýstum svæðum og að jafnaði verði ekki efnistaka á hverfisverndarsvæðum eða svæðum á náttúruminjaskrá. Áhersla er á góða umgengni á nýtingartíma og góðan frágang.

Svæðið er í nágrenni Kópsvatns og Kópsvatnseyra sem er skilgreint sem hverfisverndarsvæði, HV8. Þar kemur m.a. kemur fram að svæðið er lítt snortið votlendissvæði með auðugu fuglalífi og á eyrunum er allmikið varp, aðallega sílamávur og grágæs.

2.1.3 Samræmi við landsskipulagsstefnu og aðalskipulag

Svæðið sem breytingin nær til er nánast allt þegar raskað. Með því að halda áfram efnistöku á svæðinu má mögulega koma í veg fyrir að ný efnistökusvæði á lítt röskuðu landi verði tekin í notkun. Í aðalskipulagi er áhersla á nægt framboð efnistökusvæða og að þau séu ekki á svæðum sem hafa sérstakt verndargildi.

Breytingin er talin vera í samræmi við landsskipulagsstefnu og aðalskipulag.

2.1.4 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er í gildi fyrir svæðið.

2.1.5 Minjar

Unnið er að aðalskráningu fornminja í Hrunamannahreppi og er búið að skrá minjar á jörðinni Kópavatni, sem er næsta jörð sunnan Skollagrófar. Breytingin er ekki talin hafa áhrif á minjar á Kópavatni. Aðalskráning fornminja hefur ekki farið fram fyrir jörðina Skollagróf. Ef fram koma áður óþekktar fornleifar á framkvæmdatíma, sbr. 24. gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012, verður þegar haft samband við Minjastofnun Íslands og framkvæmd stöðvuð uns fengin er ákvörðun Minjastofnunar um hvort halda megi áfram og með hvaða skilmálum.

3 AÐALSKIPULAGSBREYTING

Gerð er breyting á uppdrætti og greinargerð.

3.1 Uppdráttur

Sett er inn nýtt efnistökusvæði, E64 og sýndur vegslóði að því frá bænum Skollagróf. Nýttur verður núverandi vegslóði að túnum og beitolandi á jörðinni.

3.2 Greinargerð

Í gildandi skipulagi eru skilmálar um umgengni og frágang efnistökusvæða og gilda þeir einnig fyrir ný svæði. Þetta á t.d. við um eftirfarandi:

- Við veitingu framkvæmdaleyfis verði sett skilyrði um skipulega nýtingu, góða umgengni og frágang að vinnslu lokinni.

Gerð er breyting á kafla 2.2.9 um efnistöku- og efnislosunarsvæði. Í töflu yfir efnistökusvæði er bætt við eftirfarandi svæði:

NR	HEITI	LÝSING	MAGN M3 (ALLT AÐ..)	STÆRÐ M2 (ALLT AÐ..)	JÖRÐ
E64	Skollagróf	Malarnáma á áreyrum fyrir allt að 40.000 m ³ efnistöku. Einnig er heimilt að afsetja jarðveg innan svæðisins. Magn afsetts jarðvegs getur verið allt að 40. þús. m ³ . Forðast skal að raska stærra svæði en nauðsynlegt er vegna efnistökkunnar. Afsettur jarðvegur skal nýttur til að ganga frá efnistökusvæðinu og aðlaga að landi umhverfis, þegar vinnslu lýkur. Allt rask skal alfarið vera utan hverfisverndarsvæðisins HV8. Óheimilt er að geyma olíur eða mengandi efni í námunni. Framkvæmdaaðili skal fylgjast með mögulegri hættu á landbroti vegna framkvæmdar og grípa til mótvægisáðgerða, gerist þess þörf.	40.000	20.000	Skollagróf

4 UMHVERFISÁHRIF

Líkleg áhrif af stefnu aðalskipulagsbreytingarinnar eru metin skv. lögum um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Markmið laganna er sjálfbær þróun, heilnæmt umhverfi og umhverfisvernd sem vinna skal að með umhverfismati framkvæmda og áætlana sem eru líklegar til að hafa umtalsverð umhverfisáhrif.

Mati á líklegum umhverfisáhrifum er ætlað að:

- Nýtast við ákvarðanatöku í skipulagsvinnunni.
- Upplýsa um möguleg umhverfisáhrif stefnunnar.
- Undirbyggja og rökstyðja ákvarðanatöku í skipulagsgerð.
- Aðstoða við val á milli skipulagskosta með samanburði á umhverfisáhrifum þeirra.

Í skipulagsgerðinni er umhverfismat áætlana jafnframt mikilvægt til að tryggja samræmi á milli stefnu- miða í mismunandi málaflokkum skipulagsins og tryggja að umhverfismarkmiðum sveitarfélagsins sé haldið á lofti. Niðurstaða umhverfismatsins nýtist til að bregðast við hugsanlega neikvæðum umhverfis- áhrifum með breytingu á stefnu eða mótun á mótvægisaðgerðum. Umhverfismatið byggir á fyrir- liggjandi upplýsingum um grunnástand umhverfis.

4.1 Vægi umhverfisáhrifa

Í leiðbeiningum Skipulagsstofnunar um umhverfismat áætlana segir; „*Vægi umhverfisáhrifa fer almennt eftir eðli, gerð, umfangi, tíðni og tímalengd breytinganna sem eru fyrirséðar á umhverfinu.*“ Við mat á vægi áhrifa er litið til þess hvort áhrifin séu marktæk á svæðis-, lands-, eða heimsvísu og nái til fjölda fólks og þess hvort áhrifin séu óafturkræf og til langs tíma. Áhrifin geta verið jákvæð, neikvæð, óveruleg eða óviss.

TAFLA 1. Vægi áhrifa.

Skilgreining	Skýring
Jákvæð áhrif	Áhrif áætlunar á umhverfispátt/-þætti eru talin til bóta fyrir umhverfið eða bæta hag þorra íbúa og/eða gesta á beinan eða óbeinan hátt. Breytingin sem hlýst af framfylgd áætlunarinnar eru yfirleitt varanleg og geta verið staðbundin en er yfirleitt á svæðis-, lands-, eða heimsvísu. Áhrifin samræmast lögum og reglugerðum, stefnumörkun stjórnvalda og alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Engin eða óveruleg áhrif	Áhrif framkvæmdar eða áætlunar á umhverfispátt/-þætti eru engin eða minniháttar, með tilliti til umfangs svæðis og viðkvæmni þess fyrir breytingum, ásamt fjölda fólks sem verður fyrir áhrifum. Áhrifin eru í mörgum tilfellum tímabundin og að mestu afturkræf. Áhrif eru oftast stað-, eða svæðisbundin. Áhrifin samræmast ákvæðum laga og reglugerða, almennt stefnumörkun stjórnvalda eða alþjóðasamningum sem Ísland er aðili að.
Neikvæð áhrif	Áhrif af áætluninni eru talin skerða eða rýra gildi tiltekins umhverfispáttar/-þátta á beinan eða óbeinan hátt eða valda ónæði, óþægindum, heilsutjóni eða auknu raski fyrir íbúa og/eða gesti. Áhrifin geta verið varanleg og/eða óafturkræf, staðbundin eða á lands-/heimsvísu. Áhrifin geta að einhverju leiti stangast á við ákvæði laga, reglugerða, stefnumarkana stjórnvalda eða alþjóðasamninga sem Ísland er aðili að.

Óviss áhrif	Ekki er vitað um eðli eða umfang umhverfisáhrifa á tiltekna umhverfispætti, m.a. vegna skorts á upplýsingum, tæknilegra annmarka eða skorts á þekkingu. Það getur verið unnt að afla upplýsinga um áhrifin með frekari rannsóknum eða markvissri vöktun. Þá geta áhrif verið háð útfærslu framkvæmdar.
-------------	--

4.2 Umhverfispættir matsspurningar og viðmið

Umhverfispáttur er tiltekinn þáttur, s.s. gróðurfar, landslag eða félagslegir þættir, sem taldir eru geta orðið fyrir áhrifum af framkvæmdum og aðgerðum sem leiðir af þeirri stefnu sem skoðuð er hverju sinni. Í matslýsingu voru tilteknir þeir umhverfispættir sem líklegt væri að yrðu valdir til umfjöllunar í umhverfisskýrslu.

Áhrif af stefnu aðalskipulagsins á einstaka þætti umhverfisins eru metin og gefin einkunn, m.a. eftir því hvort þau eru talin jákvæð eða neikvæð. Forsendur við mat á umhverfisáhrifum byggja á tveimur meginþáttum sem eru:

- Viðmið í lögum og reglugerðum, stefnumótun stjórnvalda og skuldbindingar á alþjóðavísu.
- Greining á einkennum og vægi áhrifa á einstaka umhverfispætti skv. fyrirbyggjandi gögnum.

Við matið er horft til neðangreindra umhverfispátta og leitast við að svara matsspurningum m.t.t. þeirra viðmiða sem talin eru upp í töflunni:

TAFLA 2. Umhverfispættir, matsspurningar og viðmið.

UMHVERFISPÁTTUR	MATSSPURNING	VIÐMIÐ
Gróður og dýralíf	Hefur stefnan áhrif á gróður / votlendi/dýralíf? Hefur stefnan áhrif á líffræðilega fjölbreytni?	Stefna í aðalskipulagi Vistgerðarkortlagning NÍ
Ásýnd og landslag	Hefur stefnan áhrif á ásýnd svæðisins eða náttúrulegt landslag?	Landsskipulagsstefna 2015-2026
Samfélag	Hefur stefnan áhrif á íbúa og atvinnulíf?	Stefna í aðalskipulagi
Heilsa og öryggi	Hefur stefnan áhrif á hljóðvist og/eða loftgæði? Er hætta á mengun af völdum stefnunnar?	Stefna í aðalskipulagi

4.2.1 Valkostir og samanburður

Bornir eru saman eftirfarandi valkostir:

- **Breytt skipulag.** Bætt verður inn nýju efnistökusvæði í Skollagróf, heimilt verður að vinna alls 40.000 m³ af efni á tveggja ha svæði. Heimilt er að haugsetja sama magn af jarðvegi á svæðinu.
- **Núll – kostur.** Landnotkun breytist ekki.

Breytt skipulag:

Áhrif á gróður og dýralíf eru neikvæð. Einhver gróður kemur til með að raskast við efnistöku og umferð um svæðið gæti haft neikvæð áhrif á fugla á hverfisverndarsvæðinu HV8. Efnistakan og haugsetningin er þó alfarið utan hverfisverndarsvæðisins.

Áhrif á ásýnd og landslag eru neikvæð meðan á efnistöku stendur en þegar búið verður að ganga frá svæðinu, m.a. með því efni sem verður haugsett þar, þá ættu áhrifin að vera óveruleg því mögulegt er að aðlagða svæðið að landinu umhverfis og þegar gróður nær sér aftur á strik ættu ummerki að vera hverfandi.

Áhrif á samfélag eru jákvæð því skortur er á góðu efni sem ekki þarf að flytja langa vegalengd. Kostnaður við að afla efnis minnkar og dregur úr akstri.

Áhrif á heilsu og öryggi eru metin óveruleg. Settir eru skilmálar um að ekki sé heimilt að geyma olíur eða mengandi efni í námunni. Akstur að og frá námunni hefur áhrif á hljóðvist og loftgæði en ekki umfram það sem er í dag þegar sækja þarf efni lengra að. Áhrif vegna hljóðvistar og loftgæða eru staðbundin og þá einkum á bæjartorfu Skollagrófar.

Núll-kostur

Áhrif á samfélag eru neikvæð því sækja þarf efni um nokkra vegalengd með tilheyrandi kostnaði.

Áhrif á aðra umhverfispætti eru metin óveruleg/engin.

4.2.2 Niðurstaða

Sveitarfélagið vill heimila nýtt efnistökusvæði í landi Skollagrófar enda styttr það í einhverjum tilfellum þá vegalengd sem þarf að aka til að sækja gott efni til framkvæmda. Þá vantar einnig svæði í sveitarfélaginu þar sem hægt er að afsetja jarðveg. Efnistaka og afsetning jarðvegs fer vel saman og er mörkuð stefna um að jarðvegurinn verði nýttur við frágang svæðisins. Fylgjast þarf með mögulegu landbroti í kjölfar efnistökkunar, í samráði við Landgræðslu ríkisins sem hefur umsjón með landbroti af völdum fallvatna, og grípa til mótvægisáðgerða sé þess þörf. Svæðið er í nágrenni hverfisverndarsvæðis HV8 og skoða þarf möguleg áhrif efnistökkunar á varp á Kópavatnseyrum.

Sveitarfélagið telur að áhrif af efnistökkunni verði jákvæð/óveruleg ef farið er eftir þeim skilmálum sem settir eru og skilmálum skv. gildandi skipulagi.

5 KYNNING OG SAMRÁÐ

Aðalskipulagsbreytingin er unnin skv. skipulagslögum nr. 123/2010.

5.1 Skipulags og matslýsing

Skipulagslýsing var auglýst sumarið 2021. Umsögn barst frá Skipulagsstofnun, Minjastofnun Íslands, Vegagerðinni og Bláskógabyggð. Tekið hefur verið tillit til umsagna eftir því sem við á.

5.2 Umsagnaraðilar

Óskað verður eftir umsögnum frá eftirtöldum aðilum:

- Skipulagsstofnun
- Umhverfisstofnun
- Vegagerðin
- Minjastofnun Íslands
- Heilbrigðiseftirlitið
- Bláskógabyggð
- Fiskistofa/Veiðimálastofnun
- Landgræðslan

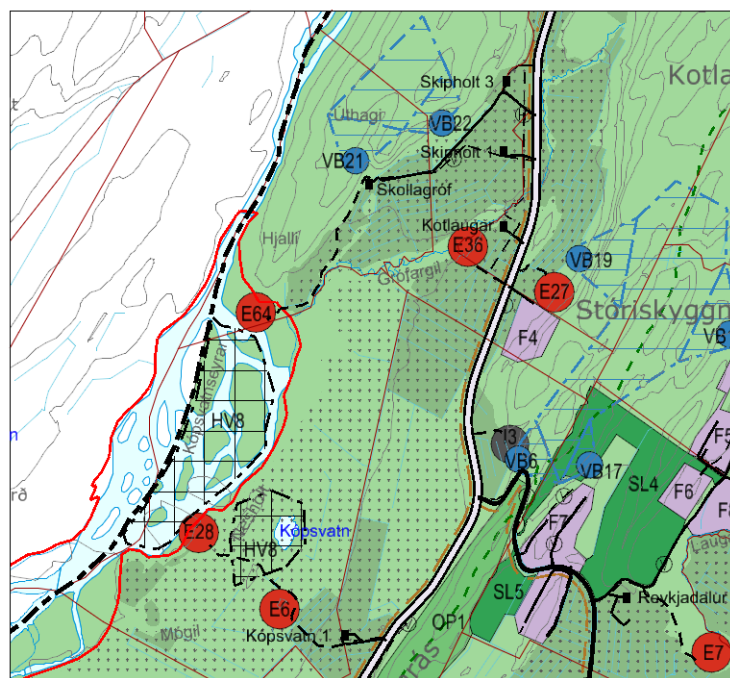
Eftir atvikum verður leitað eftir umsögnum annarra aðila, þ.á.m. innan stjórnsýslu sveitarfélagsins.

5.3 Skipulagsferli

Aðalskipulagsbreytingin verður kynnt með auglýsingu í blöðum/dreifiritum og á vefsíðu umhverfis- og tæknisviðs uppsveita bs. <http://www.utu.is/>. Athugasemdir skulu vera skriflegar og berast á skrifstofu skipulagsfulltrúa fyrir auglýstan tímafrest.

Gert er ráð fyrir að breytingin verði auglýst á haustmánuðum og staðfest öðru hvoru megin við áramót.

Breyting í Skollagróf - nýtt efnistökusvæði

SKIPULAGSGÖGN

Aðalskipulagsuppdráttur
Greinargerð, forsendur og umhverfisskýrsla.

F	Frístundabyggð
L	Landbúnaðarsvæði
I	Iðnaðarsvæði
E	Efnistöku- og efnislosunarsvæði

	Stofnvegir
	Tengivegir
	Aðrir vegir
	Megin reiðleiðir
	Hitaveita
	Vatnsveita

	Hverfisvernd
	Vatnsból
	Vatnsvernd grannsvæði
	Vatnsvernd fjarsvæði
	Náttúruvá

	Landamerki, óviss og ekki tæmandi
	Ræktað land
	Akuryrkjaland, flokkur I og II
	Svæði sem breytingin nær til

Aðalskipulag Hrunamannahrepps 2016-2032
Breyting í Skollagróf - nýtt efnistökusvæði

VERK:	BLADSTÆRD:	UNNIÐ:	RÝNT:
2775-016-08	A4	IS	AB

MÆLIKVARÐI:	DAGS:	DAGS.BREYTI:
1:50.000	27.08.2021	---

SAMPYKKT:

TILLAGA